

»Okutta ensowera z'okubibala n'obutundutund bw'emmere«

Ensowera z'okubibala yemu kunsonga enkulu ezeralikiriza okulima kwe bibala mu nsi yonna, wabula teknologiya aleese okukakanya kw'ekizibu kino.

Ensowera z'okubibala zireeta okufiirizibwa/okwonooneka mu bibala anti zifumita/ziyingiza amaggi gaazo mu ddiba ly'ekibala, ne zaaluliramu obuwuka obweru obureeta okuvunda. Obutundutundu bw'emmere bweyambisibwa mu tangira ensowera z'okubibala: Ensowera z'okubibala zonna sisikirizibwa obutundutundu bw'emmere obujjudde ebiriisa bya puloteyini ne ssukaali ensowera byezeetaaga mu kukula n'okukuza amaggigaazo. Nga ensowera z'okubibala bwezikoonga emmere eri mukutuuka mu mita kkumi, ebitundutundu by'emmere ebimu bigattiddwa akawoowoo akasobola okusikiriza ensowera eddla okuva ewalako. Weyambise ebitundundu by'emmere ebyetunzi ebigattiddwamu ekirungo ky'eddagala eritta ebiwuka .

Ebitimba ebikoleddwa Pheromene

Obutundutundu bw'emmere bweyambisibwa nga buyiiridwa mu bibangirizi. Wabula weyambise ebitimba ebikoleddwa mu pheromone okusobola okakaksa oba ensowera z'okubibla weziri. Ensowera zirabika singa emiyembe giweza mitta saut obugazi. Bwesikakasibwa nti weeziri , tabula amazzi n'ebitundutundu by'emmere mu bipimo bisatu ku kimuebya liita (3:1 litres). tekamu ppomba efuuyira ofuyiire ogubangirizi oguweza mita emu buwuavu ne mita emu mu bugazi ku buli muti ku buli ludda lwa bikoola. Ebtundutundu by'emmere bibeera bikola bulungi oluvanyuma lw'ennaku kkumi g'omaze okufuuyira. Mu kufuuyira, tofuyiira kunaku ez'empewo nnyigi, ddamu ofuyiire nga enkuba emaze okutonnya

Okukuumma ebitundutundu by'emmere

Sala ekiddomola mu makati era oteekemu ebitundutundu by'emmere ebikwatiramu mu kitundu ky'ekiddomola. Kiwanike waggulu ng'okitunuza wansi okwewala ebitundutundu by'emmere okugattimwa enkuba. Nnyika ekintu ekirina ekyovu mu bitundutundu by'emmere, kiteeke mu makati /kumutima gw'ekiddomola okiwanike ku muti nga kitunnudde wansi okusobola okwongera amazzi okuyiika. Gatta enkola endala ku nkola y'ebitundutundu by'emmere gaba n'okusanyaawo ebibala ebigudde nga byonoonese era n'okwongera mu nkola ey'obutonde ey'obulabe nga okulabirira obuwuka obulya ebiwuka ebirala ebireeta endwadde okwetangira ensowera z'okubibala. Ebitundutundu by'emmere tebitta bizaalisa bya bimera.